Henrik Rahm og Niklas Sandell

Att legitimera priset på förvärvat företag.

Intertextuella förhållanden i goodwillformuleringar

Tidsskriftet Sakprosa

Bind 8, Nummer 3

© 2016

Sammendrag

Syftet med denna artikel är att undersöka hur goodwillformuleringar i årsredovisningar legitimerar förvärv och förvärvsbeslut. Studien undersöker de 589 goodwillformuleringar som förekommer i 1323 årsredovisningstexter för åren 2005–2010 från företag noterade på Nasdaq OMX Stockholm. Texterna undersöks med intertextuella och interdiskursiva analyser kombinerat med van Leeuwens (2007) modell för legitimeringsanalys. I materialet identifieras explicita och implicita textsamspel såväl med regeltexter som med texter i egna årsredovisningar. Vi inför nyckelordsamspel för samband med regelverkets centrala begrepp. I hela 60 % av kommentarerna återkommer synergier eller sammansättningar av ordet. Texterna är språkligt legitimerande för företagsledningars förvärv framför allt genom auktorisation. Det tydligaste exemplet på detta är legitimering genom explicita och implicita textsamspel med regelverket. Legitimering genom tradition sker bland annat vid nyckelordsamspel eftersom läsarna förväntar sig genretypiska förklaringar med nyckelord från regelverket. Nyckelordsamspel legitimerar också som genom att förvärvet rationaliseras med nyckelorden. Både text- och nyckelordsamspel konstruerar alltså årsredovisningens legitimitet. Men i många stycken är det en oreflekterad reproduktion av textpassager och inte det som regelverket kräver: ”en kvalitativ beskrivning av de faktorer som utgör redovisad goodwill”.

Abstract

The purpose of this paper is to investigate how goodwill comments in annual reports legitimize business acquisitions and decisions on acquisitions. The study deals with 589 goodwill comments in 1323 annual reports for the period of 2005-2010 for companies listed on Nasdaq OMX Stockholm. Intertextual analyses are combined with legitimation analysis (van Leeuwen

2007). *Intertextual relations in the form of explicit intertextuality, implicit intertextuality and interdiscursivity are identified, both with the accounting standards and annual reports. We propose the notion keyword interplay for the close connections on lexical level between the comments and the accounting standards. The keyword synergy (as such and in compounds) is used in 60 % of the comments. The comments legitimize the acquisitions of the management, especially by authorization. The most obvious example of authorization is the close interplay with the accounting standards, both explicit intertextuality and implicit intertextuality. Legitimation by tradition occurs in keyword interplay as the readers of the annual reports expect genre typical comments characterized by keywords from the standards. The examples of keyword interplay also legitimize as the acquisition is rationalized with the keywords. Thus, both intertextual relations and keyword interplay construct the legitimacy of the annual report. However, this is to a great extent an unreflecting reproduction of chunks of texts and not what the accounting standards demand: “a qualitative description of the factors that make up the goodwill recognised”.*

Om forfatterne:

Henrik Rahm er docent i nordiska språk og biträdande prefekt for forskning och forskarutbildning ved Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet

Niklas Sandell är lektor i företagsekonomi, med inriktning mot redovisning, på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. Han arbetar med bl.a. Henrik Rahm i ett flervetenskapligt projekt med titeln *The annual report – words, images and numbers* på Pufendorfinstitutet.

Att legitimera priset på förvärvat företag. Intertextuella förhållanden i goodwillformuleringar

Finansiell rapportering består av årsredovisningar, delårsrapporter, presskommunikéer, presskonferenser m.m. Det viktigaste dokumentet inom den finansiella rapporteringen anses normalt vara årsredovisningen (Bhatia 2010). Årsredovisningen är styrelsens rapport till företagets aktieägare och är en redogörelse för vad företaget och dess ledning åstadkommit det gångna året samt för företagets finansiella ställning vid årets slut. För börsnoterade företag är dock rapporten också ett underlag för andra intressenter, såsom t.ex. analytiker, banker och fackföreningar för att bedöma företagets affärsmodell, framtidsmöjligheter, samhällsansvar m.m. Årsredovisningen är alltså ett viktigt medel för att kommunicera med omvärlden (Stanton & Stanton 2002).

En särskild företeelse i årsredovisningen, som ofta uppmärksammas i affärspressen, är *goodwill*. Goodwill är en tillgång (resurs som kontrolleras av ett företag och är till nytta för företaget i framtiden) som uppkommer i samband med företagsförvärv och redovisas i det förvärvande företags balansräkning (dvs. den rapport som visar företagets finansiella ställning).

Sedan 2005 är börsnoterade företag skyldiga att i årsredovisningen förklara vad goodwill består av. Denna förklaring är en redogörelse för en del, många gånger den största delen, av vad företaget har fått för köpeskillingen (Gauffin et al. 2016). I denna artikel kartläggs och analyseras de redogörelser för goodwill som lämnats i årsredovisningar 2005–2010 av företag noterade på NASDAQ OMX Stockholm. Goodwillformuleringar är intressanta att studera eftersom goodwill enligt regelverket måste motiveras, men också för att aktieägarna förväntar sig motiveringar av de stora goodwillbeloppen.

Det övergripande syftet är att undersöka hur goodwillformuleringars språkliga uttryck legitimerar förvärv och förvärvsbeslut. Följande forskningsfrågor har väglett arbetet:

- Vilka former av text-, ord- och normsamspel förekommer i årsredovisningstexter där goodwill förklaras?
- Hur kan dessa samspel konstruera årsredovisningens legitimitet?
- Hur kan dessa samspel legitimera företagsledningars förvärvsbeslut?

Finansiell rapportering av goodwill

I följande två avsnitt beskriver vi årsredovisningen som genre samt definierar begreppet goodwill.

Årsredovisningen som genre

En årsredovisning uppfattas ofta som ett faktabaserat dokument med hög tillförlitlighet. Den har två delar, en beskrivande del och en sifffertung del. Delarna kallas framvagn och bakvagn av de som är väl förtroga med genren. I den första delen råder stor frihet att utforma texterna som återspeglas i t.ex. subgenren *VD har ordet* (Jonäll 2009). Bakvagnen innehåller årsredovisningens kärna: förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och noter. Innehållet i bakvagnen är relativt hårt reglerat och granskas av revisorer (till skillnad från framvagnens innehåll). Inom ramen för årsredovisningen har Bhatia (2010) identifierat fyra diskurser. Den centrala diskursen är redovisningsdiskursen, dvs. de redovisningsdata som framförallt presenteras i termer av siffror och tabeller och som granskas av företagets revisorer. Därutöver har Bhatia (2010) identifierat finansdiskursen (den finansiella analys som görs i textform), PR-diskursen (presentationer av företaget såsom VD-ord), samt den juridiska diskursen (huvudsakligen

friskrivningsformuleringar). Genom att diskurserna tar plats sida vid sida i samma dokument kommer finansdiskursen och PR-diskursen att få del av redovisningsdiskursens trovärdighet, även om kopplingen många gånger är partiell eller till och med bristfällig.

Bakvagnen innehåller ett otal siffror som tagits fram enligt en strikt reglerad redovisningsmodell och som dessutom granskas av revisor. Siffrornas inneboende exakthet och det faktum att de kontrolleras av revisor skapar ett intryck av att även orden och meningarna runt siffrorna har väldefinierade betydelser. Intrycket är att det finns en entydig och uttömmande författarintention bakom varje ord i årsredovisningens textdel som präglas av kontextualiseringar, motiveringar, förklaringar, rättfärdiganden etc. (Rahm et al. 2016a). Författarskapet till en årsredovisningstext är dock en komplicerad kollektiv process (Ajagán-Lester et al. 2003) där både personer och institutioner är involverade eller närvarande. Exempel på deltagare i processen är kommunikatör, art director, controller, koncernredovisningsansvarig, ekonomidirektör, verkställande direktör och styrelseledamot. Även lagstiftare och andra normgivare är aktivt närvarande i texten genom att de i vissa delar reglerar vad som ska tas upp i årsredovisningens texter, men även genom att regeltexter lånas in och blir en del av företagsledningens berättelse i årsredovisningen.

En följd av bland annat detta kollektiva författarskap är att det finns tydliga likheter mellan årsredovisningar från såväl olika företag som mellan årsredovisningar från samma företag men från olika år. Dessa likheter gör att årsredovisningen som text kan beskrivas som en särskild genre (Rahm et al. 2016b, Rutherford 2005, 2013, Sandell & Svensson 2016a). Den skrivs på ett visst sätt med vissa ord, uttryckssätt, ordningsföljder och formuleringar, och är därmed igenkänningsbar och t.o.m. relativt förutsägbar. Därtill uppvisar årsredovisningar andra genretypiska drag (Rutherford 2013). Ett sådant drag är att vissa årsredovisningstexter skrivs på svårtillgänglig prosa (Clatworthy &

Jones 2006, Courtis 1995, 2004). Ett annat är tendensen att företagsledningens beslut och handlingar knyts till positiva utfall eller rentav beskrivs som de viktigaste förklaringarna till de positiva händelserna, medan negativa utfall tillskrivs omständigheter som ligger utanför företagsledningens kontroll (Aerts 1994, Cho et al. 2010, Clatworthy & Jones 2003). Ett tredje är att positivt laddade ord används i större utsträckning än negativt laddade ord (Hildebrandt & Snyder 1981, Rutherford 2005).

Genren styrs av flera faktorer än det kollektiva författarskapet. Den viktigaste faktorn är att stora delar av bakvagnens innehåll, begreppsdefinitioner och mätmetoder är starkt reglerade. Genom reglering blir lagstiftare och andra normgivare (såsom International Accounting Standards Board) en del av det kollektiva författarskapet. En andra faktor är att företagsledningen, inklusive styrelsen, hålls ansvarig för sitt förvaltningskap – framgångar, misslyckanden, händelser, beslut etc. (Rahm et al. 2016b, Sandell & Svensson 2016b). De som står bakom rapporten – företagsledning och styrelse – är väl medvetna om att de kommer att hållas ansvariga av mottagarna, bland annat utifrån vad som rapporteras. När rapporten produceras är det därför viktigt att kunna förutspå reaktionerna från de olika mottagargrupperna (Prakash & Rappaport 1977, Sandell & Svensson 2016a). Även mottagarna av årsredovisningen blir på detta vis en del av det kollektiva författarskapet. En tredje faktor är att omfattande textpartier till årsredovisningen ska tas fram inom en begränsad tidsperiod. Texter skrivs alltså under tidspress, vilket kan leda till ett behov av att återanvända egna texter eller reproducera andras (Rahm et al. 2016b). Det kollektiva författarskapet innebär också att flera individer är involverade i olika textpartier. Ett första textutkast kommer att filtreras i flera led. I denna skrivprocess förenas dessa individers preferenser avseende legitimitet, osäkerhetsreducering, intrycksstyrning m.m. En fjärde faktor som påverkar författandet är att årsredovisningen är ett offentligt dokument, vilket medför att de ansvariga måste ta ställning till om en text riskerar att skada företaget eller t.o.m. någon av de inblandade skribenterna.

Begreppet goodwill

Goodwill har en specifik betydelse i finansiell rapportering som avviker från vardagsspråkets 'gott anseende' (*Svenska akademiens ordbok*). Goodwill i finansiell rapportering syftar på en tillgång som uppkommer när ett företag köper ett annat företag. Det företag som köper ett annat företag ska (trots att man normalt köper aktierna i ett bolag) i en förvärvsanalys identifiera de tillgångar och skulder som indirekt övertas genom förvärvet av aktier. Dessa tillgångar och skulder värderas till sina marknadsvärden (verkliga värden) vid förvärvstidpunkten. Normalt återstår en skillnad mellan det pris som har betalats för företaget och värdet av de nettotillgångar (skillnaden mellan värdet av tillgångar och skulder) som övertas (när de värderas individuellt). Denna skillnad är en följd av att det är problematiskt att betrakta ett förvärv av ett företag såsom om man förvärvat delarna i företaget, dvs. de individuella tillgångarna och skulderna. Skillnaden kan då förklaras dels av svårigheten att identifiera och värdera alla tillgångar, dels av att värdet av det förvärvade företaget som helhet är högre än det sammanlagda värdet av dess individuella tillgångar och skulder. Ytterligare värden kan också skapas genom sammanslagningen av två företag, där köparens resurser kombineras med det förvärvade företags, s.k. synergier. En synergier är alltså en effekt och ett värde som uppkommer till följd av sammanslagningen eller samordningen av två företag.

Skillnaden mellan köpeskillning och värdet av individuellt identifierade och värderade nettotillgångar betecknas, oavsett vad som förklarar den i det enskilda fallet, med samlingsbegreppet goodwill. Denna skillnad är ofta en väsentlig del av den totala köpeskillningen. Vid slutet av 2010 redovisades goodwill på totalt 616 miljarder kronor i balansräkningarna för bolagen noterade på Stockholmsbörsen (NASDAQ OMX Stockholm).

Den goodwill som uppkommer och redovisas i samband med förvärv måste förklaras i företagets årsredovisning enligt internationell redovisningsstandard (International Financial Reporting Standards, IFRS) som tillämpas av svenska börsnoterade företag. Företag avkrävs enligt IFRS 3 *Rörelseförvärv* (p. 59-60), en redogörelse som avser att förklara den del av köpeskillingen som företaget inte förmått knyta till någon individuell tillgång. En värdering av ett företag och därmed även goodwillvärdet baseras på bedömningar av framtiden, dvs. på prognoser över vad förvärvet kommer att leda till i form av nya intäkter, kostnadsbesparingar m.m. Goodwill uppkommer som en följd av ett företagsförvärv, och det är således utifrån förvärvets unika förutsättningar som goodwillposten kan förklaras. Förklaringen till vad goodwill är eller består av är en del av ledningens förklaring i årsredovisningen till varför förvärvet skett och till att det var motiverat att betala aktuell köpeskillning. Förklaringen bidrar på det viset till att legitimera företagsledningens beslut att förvärva ett företag till en viss köpeskillning.

Teoretiska och metodiska utgångspunkter

Det är närmast ett axiom att texter står i förbindelse med samtida och äldre texter från en eller flera genrer. För att studera texters relationer med andra texter tar vi utgångspunkt i begreppet intertextualitet. Antagandet är att texter samspelar med andra texter, även i ett sammanhang där den aktuella texten beskriver något unikt och där många läsare rimligtvis förutsätter att texten är betydelsebärande. Betydelsebärande i detta sammanhang är att texten kommunicerar varför man betalar för goodwill. Goodwillformuleringar samspelar dock på flera sätt och plan med ordval, texter och normer.

Fairclough (1992) diskuterar två intertextualitetsbegrepp – manifest intertextualitet och interdiskursivitet. Begreppen gavs svenska namn av Ledin (1997) – textsamspel och normsamspel. Textsamspel innebär att text(er) gör

tydligt avtryck i en annan text, exempelvis med citat (antingen det är utsatt eller inte), referat, direkt tal eller indirekt tal. För att något ska klassas som textsamspel ska det alltså vara möjligt att urskilja satser, fraser eller ord som fogats in i den analyserade texten från en (eller flera) texter. Efterleden samspel har musikaliska konnotationer och en sådan jämförelse är belysande. En skicklig kompositör kan utgå från en melodislinga och sedan foga in den i ett större sammanhang. Bellman och hans samtida såg musikaliskt samspel som fullständig frihet att utnyttja de melodier som var i bruk. Många gånger rörde det sig om musikaliska citat med den viktiga skillnaden mot senare tiders musikskapande att den ursprungliga upphovsmannen inte angavs. Sedan några decennier är det vanligt inom t.ex. hiphop att kopiera en eller flera korta melodislingor och i samspel med de egna musikaliska idéerna skapa en ny helhet. Det kallas som bekant att sampla och det har grundbetydelsen 'ta ut ett stickprov' (*Svenska akademins ordbok*). Grundtanken med denna konkreta form av samspel – antingen det gäller språk eller musik – är alltså att kunna följa spåren från en källa i det nya verket.

Normsamspel innebär att en text samspelar med andra texter på ett mer indirekt sätt genom stil, genrelighet, ton eller uppbyggnad. Både textsamspel och normsamspel har t.ex. beskrivits i Ajagán-Lester et al. (2003) där exempel från pressdiskurs och läroboksdiskurs analyseras. I litterära och musikaliska sammanhang används begreppet pastisch för ett "konstnärligt verk i vilket en annan konstnär eller epoks stil tydligt efterbildats i bestämd avsikt" (*NE.se*). Några sådana avsikter finns förstås inte för goodwillformuleringar. Det finns dock skäl att nämna begreppet allusion som är hänsyftningar och anspelningar inom både musik och litteratur av ett mindre uppenbart slag. Som framkommer nedan både hänsyftar och anspelar goodwillformuleringarna på olika normer och diskurser. Ett annat perspektiv är att tala om samspel med en viss genre eller grupp av genrer som hör

samman i en diskurs. Vi är alltså intresserade av dessa olika samspel, både de mer konkreta textsamspelet och de mer indirekta normsamspelet.

Intertextualitet knyter också an till samspel mellan diskurser. En viktig utgångspunkt är Bhatia (2010) som undersöker samspel mellan olika diskurser i professionell kommunikation. Bhatias definition av interdiskursivitet betonar de textexterna faktorerna: "the function of appropriation of generic resources, primarily contextual in nature, focusing on specific relationships between and across discursive and professional practices as well as professional cultures" (Bhatia 2010:33). De generiska resurserna hämtas alltså från de professionella genrerna, praktikerna och kulturerna. Det primära materialet är årsredovisningar och Bhatia visar, som tidigare nämnts, hur denna genre i sina olika delar formas av samspel mellan fyra diskurser: redovisningsdiskurs, finansdiskurs, PR-diskurs och juridisk diskurs. Även om vår undersökning är avgränsad till en specifik del av årsredovisningen, goodwillformuleringar, är dessa interdiskursiva samspel och samband viktiga att ha i åtanke.

Som artikeltiteln antyder ser vi goodwilltexterna som legitimerande för företagsledningars beslut att köpa företag, eftersom de beskriver vilka värden som erhålls för erlagda köpeskillingar. Därför utgår vi från van Leeuwen (2007) som presenterar en modell för legitimeringsanalys. Modellen består av fyra grundläggande sätt att legitimera handlande: auktorisation, moralisk legitimering, rationalisering och mytopoesi.

Auktorisation sker genom vana, auktoritet eller rekommendation. Kategorin vana vidareindelas i konformitet och tradition där konformitet står för att följa mönstret utan vilja att bryta eller ifrågasätta mönstret, medan tradition innebär ett etablerat mönster för handlingar. Auktoritet kan vara personlig eller opersonlig. Opinionsledare och förebilder är exempel på personlig auktoritet, medan opersonlig auktoritet kommer till uttryck genom lagar,

förordningar och regler. Rekommendation är t.ex. det som vi implicit styrs mot genom opinionsbildares och förebilders handlingar.

Moralisk legitimering sker genom utvärdering, abstraktion eller jämförelse. Kategorin rationalisering är bl.a. inriktad på mål, medel och effekter. Den fjärde kategorin, mytopoesi, legitimerar genom berättelser av olika slag som t.ex. moralisk berättelse eller varningsberättelse.

Van Leeuwens modell har använts av flera forskare som Anna W Gustafsson i hennes avhandling om tidig svensk politisk debatt under 1700-1800-talet (Gustafsson 2009). Gustaf Westbergs avhandling (2016) gör bruk av modellen för en historisk analys av hur föräldraskap legitimerats 1870–2010. Modellen har använts om vitt skilda sammanhang som t.ex. hur massakrer legitimeras i israeliska läroböcker (Peled-Elhanan 2010) och hur den portugisiska regeringen legitimerade sina åtgärder under senaste finanskrisen 2011-2014 (Fonseca & Ferreira 2015). Dessa olika sammanhang visar på analysmodellens möjligheter.

Material

Det material som analyseras i denna studie består av årsredovisningar på svenska för 2005–2010 för de företag som var noterade på Stockholmsbörsen år 2010. Totalt har 1 323 årsredovisningar studerats. 2005 infördes tillämpning av internationella redovisningsregler för goodwill i svensk lag. Det är alltså det första året som börsnoterade företag var skyldiga att kommentera goodwill vid företagsförvärv. Vid slutet av 2010 redovisades goodwill på totalt 616 miljarder kronor i börsbolagens balansräkningar.

Textkorporus består av 589 kommentarer till goodwill omfattande 14 174 ord. Den genomsnittliga längden är alltså endast 24 ord. Totalt har 142 företag i årsredovisningens bakvagn (huvudsakligen i noterna till balansräkningen)

lämnat kommentar om goodwill under den studerade perioden (se nedan tabell 1). Vi använder orden kommentar eller formulering istället för förklaring för att beteckna den text som representerar kravet på förklaring eftersom det är tveksamt om en hel del av de formuleringar som presenteras såsom förklaringar verkligen kan anses vara det.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
Antal kommentarer	74	94	137	112	62	110	589
Antal företag som lämnar kommentar	58	62	83	68	40	64	142

Tabell 1. Goodwillkommentarer i årsredovisningar 2005–2010 för företag noterade på Stockholmsbörsen

Texterna har inledningsvis lästs övergripande för att ge oss en insikt om vad texterna innehåller, hur de är uppbyggda och i vilken utsträckning de präglas av unicitet eller snarare av likhet. Metodiskt har vi därefter gått till väga så att vi stämt av goodwillformuleringarna mot regelverket för goodwillredovisning. Samtliga 589 goodwillkommentarer har studerats med avseende på om det förekommer textsamspel med regelverket, dvs. i vilken utsträckning goodwillformuleringar lånar ord från regeltexter.

Vi har också undersökt i vilken mån det förekommer textsamspel över tid inom respektive företags goodwillformuleringar för de sex undersökta åren, dvs. 2005–2010. Detta har skett genom att en mer strukturerad genomgång av texterna genomförts i syfte att studera huruvida ett företags text påminner om företagets tidigare texter. 82 av de 142 företagen har lämnat tre eller fler goodwillkommentarer under den studerade tidsperioden. Dessa har

analyserats utifrån likheter mellan de texter som lämnats vid olika tillfällen för att bedöma förekomsten och karaktären av eventuella textsamspel. På så sätt har vi kunnat synliggöra textsamspel och normsamspel av olika slag.

Vi har i vår genomgång av materialet urskilt en speciell form av textsamspel, nyckelordsamspel. Denna form av textsamspel är viktig eftersom nyckelord, dvs. återkommande ord med starkt betydelsebärande karaktär, spelar en central roll i de i regel kortfattade goodwillformuleringarna (som varierar mellan ett tiotal ord och över hundra ord). Analyser av text-, norm- och nyckelordsamspel redovisar vi i kapitel 5.

Texter, ord och normer i samspel

I detta avsnitt beskriver vi explicita och implicita textsamspel med regelverket, nyckelordsamspel, normsamspel mellan redovisningsdiskurs och finansdiskurs och till sist textsamspel inom företags egna årsredovisningar.

Textsamspel med regelverket

Goodwill måste enligt internationell redovisningsstandard (IFRS) förklaras i företagets årsredovisning. Regelverket består av två centrala delar som kan påverka företags sätt att förklara goodwill. Den första är IFRS 3 p. 32 som beskriver hur goodwill beräknas. Lite förenklat kan man sammanfatta punkt 32 med att goodwill beräkningstekniskt definieras som skillnaden mellan köpeskillingen (överförd ersättning) och marknadsvärdet (det verkliga värdet) på de tillgångar som förvärvas och de skulder som övertas genom företagsförvärvet.

Den andra delen är IFRS 3, p. B64 som mer detaljerat redogör för de upplysningar vilka avkrävs företag enligt IFRS 3, p. 59. Centralt är kravet på att lämna kvalitativa upplysningar om goodwill som framgår av IFRS 3 B64:

För att uppnå syftet med punkt 59 ska förvärvaren för varje rörelseförvärv som sker under rapportperioden lämna följande upplysningar.

[...]

e) En kvalitativ beskrivning av de faktorer som utgör redovisad goodwill, såsom förväntade synergieffekter av att slå samman verksamheten i det förvärvade företaget med förvärvarens verksamhet, immateriella tillgångar som inte uppfyller villkoren för separat redovisning eller andra faktorer.

Därtill finns ett konceptuellt ramverk (IASB:s Conceptual Framework for Financial Reporting), ett dokument som normgivaren tagit fram och som innehåller de koncept, definitioner (exempelvis definition av tillgång) m.m. som utgör utgångspunkten för de standarder (redovisningsregler) som tas fram. Detta ramverk är dock inte en formell del av regelverket och alltså inte en redovisningsstandard som ska följas. Därför har det inte heller någon auktoriserad översättning till svenska. Däremot är det möjligt att hämta inspiration från de skrivningar som finns i ramverket, exempelvis när något ska förklaras i en årsredovisning.

Explicita textsamspel med regelverket

Om minst fem innehållsord är identiska mellan texten i årsredovisningen och texten i regelverket klassificerar vi det som explicit textsamspel med regelverket. Gränsen på fem ord har vi valt med hänsyn till att det dels ska gå att identifiera tydliga överlappningar mellan två texter, dels att de texter vi studerar normalt är relativt kortfattade. Innehållsord i materialet är substantiv, verb och adjektiv. Det förutsätts att innehållsorden utgör en väsentlig del av den totala texten i årsredovisningen (formord såsom *och*, *men* etc. undantas).

Analysen visar att de explicita textsamspelet med regelverket är relativt få. I endast 19 kommentarer, vilka lämnats av totalt tre företag, förekommer ett sådant samspel (se nedan tabell 2).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
Antal kommentarer	2	3	4	4	1	5	19
Andel av samtliga kommentarer	3 %	3 %	3 %	4 %	2 %	5 %	3 %
Antal företag	1	1	1	1	1	3	3
Andel av företag som lämnar kommentar	2 %	2 %	1 %	1 %	2 %	5 %	2 %

Tabell 2. Explicita textsamspel med regelverket

Ett exempel på ett explicit textsamspel hämtas från Assa Abloys årsredovisning från 2010. Vi har markerat de identiska orden genom understrykningar i citatet nedan:

[...] goodwill är huvudsakligen hänförd till synergier och andra immateriella tillgångar som ej uppfyller kriterierna för separat redovisning (Assa Abloy 2010:102).

I formuleringen finns ett tydligt textsamspel med IFRS 3 B64 punkt e. Markering har även gjorts av ordet *synergier* även om ordet i regelverket har

formen *synergieffekter*. Utöver detta har en synonym till ordet *villkoren* i regelverket använts, nämligen *kriterierna*.

Explicita textsamspel med en regeltext kan med van Leeuwens (2007) terminologi beskrivas som ett sätt att ge auktorisation genom hänvisning till lagar och regler. I detta fall sker det inte genom att hänvisa till reglerna, i bemärkelsen ”enligt IFRS 3 ska [...]”, utan genom igenkänning. IFRS 3 stipulerar, förvisso som ett exempel (”faktorer [...] såsom”), att goodwill är ”förväntade synergieffekter” och ”immateriella tillgångar som inte uppfyller villkoren för separat redovisning”. Trots att reglerna efterlyser en förklaring blir en upprepning av regeltexten här en form av formell legitimering. Det är en förklaring som använts som exempel i reglerna. Då är det, åtminstone i formell mening, svårt att argumentera emot att den används som förklaring i årsredovisningen.

Implicita textsamspel med regelverket

Andra former av textsamspel förekommer dock i ytterligare 51 kommentarer som lämnats av 18 företag (se nedan tabell 3). Dessa textsamspel är av ett mer indirekt slag i form av källnära referat eller omformuleringar. Vi benämner dem implicita textsamspel eftersom vi även tar hänsyn till omskrivningar av innehållsord i regeltexten till synonyma innehållsord. De citerade orden är färre, men det är tydligt att formuleringarna präglas av regelverkets texter.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
Antal kommentarer	11	14	10	5	5	6	51

Andel av samtliga kommentarer	15 %	15 %	7 %	4 %	8 %	5 %	9 %
Antal företag	10	11	6	5	4	6	18
Andel av företag som lämnar kommentar	17 %	18 %	7 %	7 %	10 %	9 %	13 %

Tabell 3. *Implicita textsamspel med regelverket*

De implicita textsamspelet har olika karaktär. I den första typen av textsamspel är de citerade orden färre till antalet men synonymerna fler. Följande citat från Astra Zeneca är ett exempel:

Den goodwill som uppkom [...] beror på tillgångar som inte kan redovisas separat och mätas på ett tillförlitligt sätt (Astra Zeneca 2006:113).

Här finns endast två av innehållsorden i regelverket, nämligen *tillgångar* och *separat*. Dessa två ord är också två av de viktigaste innehållsorden i IFRS 3 B64. Därtill kan vi konstatera att skrivningen *tillgångar som inte kan mätas på ett tillförlitligt sätt* är ett sätt att visa att det finns tillgångar som *inte uppfyller villkoren för separat redovisning* (IFRS 3 B64). Verbfrasen *mätas på ett tillförlitligt sätt* har lånats från IASB Conceptual Framework p. 4.38: "An item that meets the definition of an element should be recognized if: (b) the item has a cost or value that can be measured with reliability" [vår understrykning]. Det finns alltså en annan del av det samlade regelverket som här samspelar med årsredovisningstexten.

En annan typ av implicita textsamspel hämtar vi från Nedermans årsredovisning. Förvisso fångas ordet *separat* från IFRS 3 B64, men det viktigaste textsamspelen är med den definition av tillgång som finns i IASB Conceptual Framework p. 4.4. Där definieras tillgång som "a resource controlled by the entity as a result of past events and from which future economic benefits are expected to flow to the entity" [vår understrykning]. I texten betonas just nominalfrasen *framtida ekonomiska fördelar* vilket motiverar att goodwillbeloppet redovisas som en tillgång:

Goodwill-beloppet representerar de framtida ekonomiska fördelar som uppkommit genom förvärvet men som inte är enskilt identifierade och separat redovisade (Nederman 2010:41).

En tredje typ av implicit textsamspel gäller hur goodwill ska beräknas (IFRS 3 p. 32). Det explicita textsamspelen i Alliance Oils årsredovisning är begränsat till participen *förvärvade*, men substantivet *nettotillgångar* är en sammanskrivning av regelverkets *tillgångarna och övertagna skulderna*. Även om de citerade orden är få är årsredovisningstexten starkt präglad av regeltexten, där nominalfrasen *erlagd förvärvslikvid* fångar innehållet i IFRS 3 p. 32 a) och nominalfrasen *förvärvade nettotillgångar* fångar innehållet i IFRS 3 p. 32 b).

Skillnaden mellan erlagd förvärvslikvid och förvärvade nettotillgångar från dessa förvärv uppgår till [...] och har bokförts som goodwill (Alliance Oil 2008:64).

Sammantaget är denna formulering med andra ord en kondensering av formuleringarna i regeltexten. Även dessa implicita textsamspel kan med van Leeuwens (2007) terminologi beskrivas som ett sätt att ge auktorisation med stöd av formuleringar i lagar och regler.

Nyckelordsamspel

Utöver explicita och implicita textsamspel förekommer att enstaka nyckelord återkommer från regelverket eller från andra företags goodwillmotiveringar. Skälet till detta återbruk är att ordets innebörd är exceptionellt starkt förknippad med goodwill. Ett sådant ord är *synergi* (IFRS 3 B64 e *synergieffekter*). Ett annat ord är *lönsamhet* som förvisso inte används i regelverket men är synonymt med nominalfrasen *framtida ekonomiska fördelar*. Enskilda innehållsord med starkt betydelsebärande karaktär från regeltext eller andra texter etiketterar vi nyckelordsamspel. Det är inte en form av textsamspel eftersom det rör sig om ett enda ord. Dessutom är det enstaka ordet centralt i andra texter än regelverket som i redovisningsdiskurs generellt och samspelar alltså med flera texter. Annorlunda uttryckt kan ett nyckelordsamspel ingå i både explicita och implicita textsamspel.

Synergi

Ett nyckelord är *synergi* som finns både i regelverket och i diskussionen om hur goodwill kan förklaras (Carlsson & Sandell 2014, Hayward & Hambrick 1997). Ordet synergi har i allmänspråket betydelsen 'samverkan' (*Svenska akademins ordbok*). I ekonomiskt fackspråk definieras *synergieffekt* som 'sammanslagning av eller samverkan eller samordning mellan olika företag eller företagsgrenar avseende inköp, marknadsföring, (bättre) utnyttjande av kompetens o.d. (varvid det sammanslagna företags värde är mer än summan av de enskilda företagens värden)' (*Svenska akademins ordbok*). Ordet *synergi* är på det viset legitimerande genom rationalisering i dubbel bemärkelse, både i allmänhet och i specifik företagsekonomisk bemärkelse. I det senare fallet innebär det att företagsförvärvet är medlet för att nå målet, nämligen lönsamhet. Värden, och därmed lönsamhet, skapas genom sammanslagningen i sig.

De vanligaste formerna av ordet i materialet är synergi och synergieffekt. Andra sammansättningar med synergi är integrationssynergier, intäktssynergier, kostnadssynergier, marknadssynergier, försäljningssynergier, synergivinster, distributionssynergier och synergipotentialen. Av samtliga kommentarer till goodwill innehåller 60 procent någon form av ordet synergi, och nästan 80 procent av de företag som finns i materialet har någon gång använt synergi i sin goodwillmotivering (se nedan tabell 4).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
Antal kommentarer med synergi	47	59	94	67	35	49	351
Andel av samtliga kommentarer	64 %	63 %	69 %	60 %	56 %	45 %	60 %
Antal företag som använder synergi	42	44	60	45	26	38	109
Andel av företag som lämnar kommentar	72 %	71 %	72 %	66 %	65 %	59 %	77 %

Tabell 4. Användning av ordet synergi

I Eneas årsredovisning för 2008 lyder goodwillkommentaren kort och gott:

Goodwill är hänförlig till de synergieffekter som förväntas uppstå (Enea 2008:22).

Vanligen används orden synergier eller synergieffekter helt utan understödjande eller utvecklande argumentation, alternativt med så begränsade kompletterande beskrivningar att det inte är möjligt att förstå vad dessa synergier består av eller hur de förväntas uppkomma. Begreppet synergi i sig självt, eller med en svag precisering, utgör inte en kvalitativ beskrivning av vad goodwill är utan kan snarare läsas som en floskel som upprepas över tid och mellan årsredovisningar. Det är vanligt, accepterat och språkekonomiskt att förklara goodwill med ordet *synergi*. Ordet kan då läsas som ett tomt begrepp men faktiskt också som den etablerade termen och normen för att förstå hur värde uppkommer vid företagsförvärv. Nyckelord generellt kan auktorisera en förklaring dels genom tradition, dels genom konformitet eller likriktning (van Leeuwen 2007). Att ett ord som *synergi* generellt används innebär att goodwill tolkas så. Denna förståelse har t.o.m. slagits fast i regelverket. Eftersom en majoritet av företagen förklarar goodwill med *synergi* antar vi att detta språkbruk blivit allmänt accepterat. Legitimering genom likriktning tenderar att leda till att ett visst sätt att förklara eller förstå något sprids och förankras. Idén om att goodwill kan förklaras med synergier reproduceras om och om igen, istället för att synergierna förklaras i de enskilda fallen.

Lönsamhet

Ett annat ord som förekommer frekvent i goodwillformuleringar är *lönsamhet*. Av tabell 5 framgår att nästan 20 procent av kommentarerna i materialet hänvisar till förvärvsobjektets lönsamhet som förklaring till goodwill (inte till vad som förklarar denna lönsamhet). Synonyma ord för *lönsamhet* är *intjäningsförmåga*, *resultatgenereringsförmåga*, *vinstgenereringsförmåga* och *avkastningsförmåga*.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totalt
Antal kommentarer	18	16	19	13	13	22	101
Andel av samtliga kommentarer	24 %	17 %	14 %	12 %	21 %	20 %	17 %
Antal företag	17	16	16	10	11	17	40
Andel av företag som lämnar kommentar	29 %	26 %	19 %	15 %	27 %	27 %	28 %

Tabell 5. Användning av ordet lönsamhet

Vi låter ett utdrag från Investors årsredovisning för 2010 tjäna som exempel:

Den goodwill som inkluderas i förvärvet motsvarar bolagets lönsamhetsnivå [...] (Investor 2010:93).

Medan ordet *synergi* kan legitimera genom medelorienterad rationalisering är ordet *lönsamhet* legitimerande som en målorienterad rationalisering (van Leeuwen 2007). Lönsamhet är vad man syftar till att uppnå för aktieägarnas räkning, dvs. det slutliga målet med att förvärva företag.

Normsamspel mellan redovisningsdiskurs och finansdiskurs

Användningen av ordet *lönsamhet* eller motsvarande som förklaring till goodwill kan även ses som ett uttryck för normsamspel mellan redovisningsdiskurs och finansdiskurs. Värdet av ett företag är nuvärdet av

framtida betalningsflöden. I traditionell finansdiskurs betraktas värdet av ett företag som en funktion av att olika resurser kombineras i syfte att tillsammans skapa värde. Värdet av helheten kan inte direkt brytas ned i delar. Detta synsätt står i konflikt med traditionell redovisningsdiskurs där varje enskild tillgång ska identifieras och värderas var för sig. Lösningen i redovisningsdiskursen har blivit att introducera begreppet goodwill för de värden som inte definieras individuellt.

Numera är denna typ av förklaringar från ett helhetsperspektiv också en naturlig del av redovisningsdiskursen som ett accepterat sätt att motivera köpeskillingen. I svenska årsredovisningar finns en hel del finansiell analys i det som vi tidigare har benämnt bakvagnen, dvs. den reviderade delen av årsredovisningen. Med Bhatias (2010) definition utgör de reviderade delarna av årsredovisningen redovisningsdiskurs. Även textdelarna i bakvagnen kan då betraktas som redovisningsdiskurs även om de har karaktären av det Bhatia benämner finansdiskurs. Det är alltså ett normsamspel mellan två diskurser som förekommer i den reviderade bakvagnen. Det är också möjligt att istället se det som att finansdiskurs och redovisningsdiskurs inte längre är möjliga att särskilja i denna del av årsredovisningen utan att de snarare har integrerats till en ny helhet.

Explicita textsamspel med egna årsredovisningar

Om minst fem innehållsord är identiska mellan goodwillformuleringarna för ett företags årsredovisningar 2005–2010 klassificerar vi det som explicit textsamspel med de egna årsredovisningarna. Av 142 företag har 82 företag lämnat tre eller fler kommentarer till goodwill. 62 företag (eller 76 % av de 82) har tre eller fler explicita textsamspel mellan kommentarerna i de egna årsredovisningarna. Dessa och andra kommentarer kan givetvis också explicit samspela med regelverket.

För att illustrera hur texter om goodwill har stora likheter över tid exemplifierar vi med Alfa Laval som 2005-2010 lämnat 28 goodwillkommentarer till lika många förvärv. År 2006 motiverades goodwill så här:

Goodwillen hänför sig till bedömda synergier i inköp, logistik och allmänna omkostnader (Alfa Laval 2006:40, 78, 84).

Formuleringen är av generell karaktär och avser synergier såsom effektivare och mer kostnadseffektiva inköp och logistik. Totalt har detta sätt att förklara goodwill ordagrant använts vid nio förvärv under den studerade perioden.

År 2007 utvecklades formuleringen något genom tillägget *företagets förmåga att över tiden återskapa sina immateriella tillgångar*. 16 förklaringar är identiska med denna något utvecklade formulering om vi bortser från namnet på det företag som förvärvats.

Midway lämnar en intetsägende formulering som används ordagrant i bolagets samtliga fem goodwillkommentarer. Formuleringen är snarast en definition av goodwill. Förutom att vara ett explicit textsamspel mellan egna årsredovisningar är det alltså också ett exempel på ett implicit textsamspel med regelverket (IFRS 3 p. 32):

Goodwill har uppkommit eftersom köpeskillingen, beroende på bolagets lönsamhet, överstigit nettotillgångarnas verkliga värde (Midway 2007:48).

Det förekommer också att mer specifika formuleringar återanvänds. Investor förklarar i årsredovisningen för 2010 goodwill som uppkommit vid förvärven av Aleris, ett vårdföretag som erbjuder tjänster inom sjukvård, äldreomsorg och psykisk hälsa, respektive Mölnlycke Health Care, tillverkare av

engångsprodukter för operation och sårvård. Förklaringar lämnas med två texter, en för respektive företagsförvärv, men med identisk utformning:

Den goodwill som inkluderas i förvärvet motsvarar bolagets lönsamhetsnivå, vilken baseras på bland annat bolagets kunderbjudande, dokumenterade utveckling och marknadsposition (Investor 2010:93).

Det kan tyckas som om det är två likartade företag eftersom båda finns inom vårdsektorn men verksamheterna är väsensskilda – äldreomsorg respektive engångsprodukter för sårvård. Förklaringar som vid en första läsning framstår som legitimerande för beslut att förvärva företag förlorar i legitimeringskraft när de återanvänds för vitt skilda förvärv. Starka inslag av textsampel omöjliggör att med texten fånga de unika, och därmed relevanta, egenskaperna i förvärvat företag.

Diskussion

Att förklara goodwill innebär inte i sig att ett förvärv legitimeras. Goodwill är det som inte kan förklaras med andra redovisningsbegrepp, såsom exempelvis maskiner, varulager, patent och varumärke. Men att kunna förklara det restvärde som goodwill utgör är ett krav både från normgivare och från placerare.

Textsamspel i goodwillformuleringar förekommer både med regelverkets texter och med egna årsredovisningar. Vi skiljer mellan explicita textsamspel (identiska innehållsord med källtexten) och implicita textsamspel (omskrivningar av innehållsord). I 3 % av kommentarerna finns explicita textsamspel med regelverket, att jämföra med 9 % för de implicita. Dessa siffror tyder på ett svagt samband med regelverket. Men en sådan slutsats vore missvisande eftersom de 589 kommentarerna har en genomsnittlig längd

på endast 24 ord. Vi inför därför begreppet nyckelordsamspel för sambandet med regelverkets centrala begrepp. I hela 60 % av kommentarerna återkommer *synergi* eller sammansättningar av ordet. Det mångtydiga och vaga synergibegreppet är alltså inte bara accepterat utan även dominerande som motivering för de stora goodwillvärdena. I materialet har vi också identifierat explicita textsamspel inom företagens egna årsredovisningar. Texter återanvänds år efter år för vitt skilda förvärv, möjligen med små variationer. Tre eller fler explicita textsamspel förekommer mellan kommentarerna i de egna årsredovisningarna bland 62 av de 142 företag som lämnat goodwillkommentar.

Vi knyter vår analys av företagsförvärv till van Leeuwens (2007) modell för legitimeringsanalys med fyra grundläggande sätt att legitimera handlingar och beslut: auktorisation, moralisk legitimering, rationalisering och mytopoesi. Vanligast är goodwillkommentarer som legitimerar genom auktorisation. Det tydligaste exemplet på detta är legitimering genom textsamspel med regelverket, såväl explicita som implicita. Legitimering genom tradition sker bland annat vid nyckelordsamspel eftersom läsarna förväntar sig genretypiska förklaringar med nyckelord från regelverket. De nyckelordsamspel som identifierats fungerar också legitimerande genom att förvärvet rationaliseras med nyckelorden. Nyckelordet *synergi* ser vi som medelorienterad rationalisering eftersom det är medlet för att nå målet, medan användningen av nyckelordet *lönsamhet* är målorienterad rationalisering eftersom lönsamhet är målet för förvärvet. Faktum är att det även är möjligt att betrakta flera formuleringar som legitimerande genom mytopoesi, närmare bestämt genom moraliska berättelser, där moralen är lönsamhet för aktieägaren och där förvärvet kommer att leda till sådan lönsamhet. (Det omoraliska hade nämligen varit att inte sträva efter maximal lönsamhet och expansion.) Även dessa moraliska berättelser kan vara så allmänt hållna att de är möjliga att kopiera vilket leder till olika former av textsamspel. Ändå

representerar texten den dröm om expansion, dominans och kontroll (Rahm et al. 2016b) som företagsledningen ser framför sig:

Goodwill, som uppgår till 10,1 MSEK, är främst hänförlig till geografisk täckning och operativ expansion (Securitas 2010:112).

Textsamspel där en stor andel av textens innehållsord hämtas från andra texter riskerar leda till formuleringar som förvisso kan fungera legitimerande men som egentligen saknar förklaringsvärde för det pris som betalats för det uppköpta företaget. För den vane årsredovisningsläsaren som känner igen formuleringar som återanvänds eller lånas om och om igen förlorar texten möjligen också sin legitimerande funktion. För att formuleringar ska kunna betecknas som kvalitativa måste de rimligtvis anpassas till det förvärvade företagets unika egenskaper. Däremot kan formuleringen ändå uppfattas som en legitim årsredovisningstext i linje med vad intressenterna förväntar sig. Formuleringar, med exempelvis nyckelordsamspel, kan bidra till årsredovisningens legitimitet eftersom det är på detta vis en årsredovisning skrivs. Genrekonventionen för årsredovisningar (jfr. Rutherford 2005, 2013) accepterar eller t.o.m. föreskriver återanvändning av ord och fraser. Det är en konsekvens av att texter och textstrukturer lånas för att det ska vara möjligt att inom en begränsad tid hinna producera en omfattande och sammansatt text som årsredovisningen. Text- och nyckelordsamspel bidrar till att konstruera årsredovisningens legitimitet inom ramen för genren. Men i många stycken är det en oreflekterad reproduktion av andra texter och inte det som regelverket kräver: ”en kvalitativ beskrivning av de faktorer som utgör redovisad goodwill”.

Textsamspel mellan de olika företagens årsredovisningar har vi inte direkt studerat, alltså vilka texter som färgar av sig i andras, men vi kan konstatera stora likheter mellan olika företags årsredovisningar. Det är en följd av text- och nyckelordsamspel med regeltexter, vilket leder till att också företagens

kommentarer kommer att likna varandra. Ett annat skäl är att företag sannolikt kopierar varandras årsredovisningstexter (eller åtminstone låter sig inspireras starkt av dem). Tydliga textsamspel är inte något unikt för goodwillkommentarer utan förekommer även i andra ekonomiska diskurser. Koskela (2013) visar på tydliga textsamspel mellan genrerna inom en närbesläktad diskurs, genresystemet aktiemarknadsreglering. Sådan mimetisk isomorfism (DiMaggio & Powell 1983) bottnar både i behov av osäkerhetsreducering och i språkekonomiska skäl. Det är enkelt och tidseffektivt att reproducera eller imitera andra texter. Att skriva det man vet andra skrivit och åtminstone *kommit undan med* innebär en reducerad risk för att den egna texten ska utsättas för kritik.

Referenser

Aerts, W. (1994). On the use of accounting logic as an explanatory category in narrative accounting disclosures. *Accounting, Organizations and Society*, 19 (4/5), 337-353.

Ajagán-Lester, L., Ledin, P. & Rahm, H. (2003). Intertextualiteter. I Englund, B. & Ledin, P. (red.), *Teoretiska perspektiv på sakprosa*. Lund: Studentlitteratur.

Bhatia, V. K. (2010). Interdiscursivity in professional communication. *Discourse & Communication*, 21 (1), 32-50.

Carlsson, J. & Sandell, N. (2014). *Koncernredovisning*. Andra upplagan. Stockholm: Liber.

Cho, C. H., Roberts, R. W. & Patten, D. M. (2010). The language of US corporate environmental disclosure. *Accounting, Organization and Society*, 35 (4), 431-443.

Clatworthy, M. & Jones, M. J (2003). Financial reporting of good news and bad news: evidence from accounting narratives. *Accounting and Business Research*, 33 (3), 171-185.

Clatworthy, M. & Jones, M. J. (2006). Differential patterns of textual characteristics and company performance in the chairman's statement. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 19 (4), 493-511.

Courtis, J. K. (1995). Readability of annual reports: Western versus Asian evidence. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 8 (2), 4-17.

Courtis, J. K. (2004). Corporate report obfuscation: artefact phenomenon? *The British Accounting Review*, 36, 291-312.

DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48 (2), 147-160.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity.

Fonseca, P. & Ferreira, M. J. (2015). Through 'seas never before sailed': Portuguese government discursive legitimation strategies in a context of financial crisis. *Discourse & Society*, 26 (6), 682-711.

Gauffin, B., Hagström, T. & Nilsson, S.-A. (2016). Rörelseförvärv enligt IFRS 3, tionde året: Bättre än så här blev det inte. *Balans Fördjupning*, 1, 7-13.

Gustafsson, A. (2009). *Pamfletter!: En diskursiv praktik och dess strategier i tidig svensk politisk offentlighet*. Diss. Lund: Lunds universitet

Hayward, L. A. & Hambrick, D. C. (1997). Explaining the Premiums Paid for Large Acquisitions: Evidence of CEO Hubris. *Administrative Science Quarterly*, 42 (1), 103-127.

Hildebrandt, H. W. & Snyder, R. D. (1981). The pollyanna hypothesis in business writing: Initial results, suggestions for research. *The Journal of Business Communication*, 18 (1), 5-15.

International Financial Reporting Standard 3 (IFRS 3): IFRS-volymen. 2013. [10., uppdaterade utg.] (2013). Stockholm: FAR akademi, 130-162.

Jonäll, K. (2009). *Bilden av det goda företaget: text och siffror i VD-brev*. Diss. Göteborg: Handelshögskolan, 2009. Göteborg.

Koskela, M. (2013). Same, same, but different: Intertextual and interdiscursive features of communication strategy texts. *Discourse & Communication* 7 (4), 389-407.

Ledin, P. (1997). Intertextualitet, smärta och ett mångstämmigt Apotek. I Andersson, R. & Åström, P. (red.): *Till Barbro Texter och tolkningar tillägnade Barbro Söderberg den 23 september 1997* MINS 45, Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet, Stockholm, 63-86.

NE.se [Elektronisk resurs]. (2000-). Malmö: Nationalencyklopedin.

Peled-Elhanan, N. (2010). Legitimation of massacres in Israeli school history books. *Discourse & Society*, 4, 377-404.

Prakash, P. & Rappaport, A. (1977). Information inductance and its significance for accounting. *Accounting, Organizations and Society*, 2 (1), 29-38.

Rahm, H., Sandell, N. & Svensson, P. (2016a). Räkna med språk: Om årsredovisningens vardagsspråk. *Organisation & Samhälle*, 1, 32–35.

Rahm, H., Sandell, N. & Svensson, P. (2016b). Drömmen om företaget. I Gustafsson, A. W., Holm, L., Lundin, K., Rahm, H. & Tronnier, M. (red.): *Svenskans beskrivning 34 Förhandlingar vid Trettiofjärde sammankomsten Lund den 22–24 oktober 2014*. Lunds universitet: Lundastudier i nordisk språkvetenskap A74, s. 399-411.

Rutherford, B. A. (2005). Genre analysis of corporate annual reporting narratives: A corpus linguistics-based approach. *Journal of Business Communication*, 42 (4), 349-378.

Rutherford, B. A. (2013). A genre-theoretic approach to financial reporting research. *The British Accounting Review*, 45, 297-310.

Sandell, N. & Svensson, P. (2016a). The Language of Failure: The Use of Accounts in Financial reports. *International Journal of Business Communication*, 53 (1), 5-26.

Sandell, N. & Svensson, P. (2016b, forthcoming). Writing write-downs: The rhetoric of goodwill impairment. *Qualitative Research in Accounting and Management*, Accepted for publication.

Stanton, P. & Stanton, J. (2002). Corporate annual reports: research perspectives used. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 15 (4), 478-500.

Svenska akademins ordbok [Elektronisk resurs]. (1997-). Göteborg: OSA-projektet. Tillgänglig på Internet: <http://g3.spraakdata.gu.se/saob>

Van Leeuwen, T. (2007). Legitimation in discourse and communication. *Discourse & Communication*, 1 (1), 91-112.

Westberg, G. (2016). *Legitimerade föräldraskap 1870-2010: en diskurshistorisk undersökning*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet.